
Ohje energia-avustusten hakemiseen, myöntämiseen ja maksamiseen 2011

Sisällysluettelo

1	MÄÄRÄRAHAT SEKÄ SOVELLETTAVAT SÄÄNNÖKSET JA OHJEET	3
2	KOhteet, HAKIJAT, MYÖNTÄJÄ, AVUSTUKSEN SUURUUS JA AVUSTETTAVAT TOIMENPITEET	4
	2.1 Avustukset uusiutuvaa energiaa käyttöön otettaessa	4
	2.2 Pientalojen tarveharkintaiset energia-avustukset	6
	2.3 Muut energia-avustukset	8
3	AVUSTUSTEN HAKEMINEN	10
4	KUNNAN MÄÄRÄRAHAOSUUDEN HAKEMINEN JA OSOITTAMINEN	11
5	AVUSTUKSEN MYÖNTÄMINEN	11
	5.1 Yleiset edellytykset	11
	5.2 Avustuspäätös	12
	5.3 Kunnan määrärahaosuuden käyttö	13
6	MUUTOKSENHAKU	14
7	AVUSTUKSEN MAKSAMINEN	14
8	VALVONTA	15
	8.1 Kuntien suorittama valvonta	15
	8.2 ARAn suorittama valvonta	16
9	AVUSTUSMÄÄRÄRAHOJEN PALAUTUS	16
10	VUODEN 2011 KORJAUS- JA ENERGIA-AVUSTUSMÄÄRÄRAHOJEN KÄYTÖSTÄ TEHTÄVÄ TILITYS	17

1 MÄÄRÄRAHAT SEKÄ SOVELLETTAVAT SÄÄNNÖKSET JA OHJEET

Vuoden 2011 valtion talousarviossa on energia-avustusten myöntämistä varten vahvistettu 30 miljoonan euron suuruinen määräraha uusiutuvaa energiaa hyödyntävien lämmitystapojen käyttöönottoon ympärivuotisessa asuinkäytössä olevissa asuinrakennuksissa sekä muihin energia-avustuksiin 14 miljoonaa, josta pientalojen tarveharkintaisiin energia-avustuksiin 2 miljoonaa euroa.

Näitä tukimuotoja koskevat säännökset on annettu lailla asuntojen korjaus-, energia- ja terveyshaitta-avustuksista annetun lain muuttamisesta (1254/2010) sekä valtioneuvoston asetuksella asuntojen korjaus-, energia- ja terveyshaitta-avustuksista annetun asetuksen muuttamisesta (1255/2010). *Uudet säännökset tulevat voimaan 1.1.2011. Uusia energia-avustuksia ei lain voimaantulosäännöksen mukaan voi myöntää korjaustoimenpiteisiin, jotka on työmaalla aloitettu ennen lain voimaantuloa.*

Vuoden 2011 energia-avustuksia myönnettäessä noudatetaan lakia asuntojen korjaus-, energia- ja terveyshaitta-avustuksista (1184/2005, muut. 1059/2008 sekä 1254/2010), valtionavustuslakia (688/2001) sekä valtioneuvoston asetusta korjaus-, energia- ja terveyshaitta-avustuksista (128/2006, muut. 115/2008, 11/2009 ja 1255/2010). Ensin mainittu laki on merkitty tekstissä sulkuihin kirjaimella L. Valtionavustuslain vastaava lyhennys on VAL ja valtioneuvoston asetuksen VNA.

ARA on näiden ohjeiden lisäksi antanut korjausavustuksista, hissi- ja liikkumisesteen poistamista koskevista avustuksista sekä terveyshaitta-avustuksista erilliset ohjeet kustakin. Ohjeet on annettu ensin mainitun lain 14 §:n sekä edellä mainitun valtioneuvoston asetuksen 26 §:n nojalla. Ohjeet koskevat vuonna 2011 myönnettäviä avustuksia.

Ne löytyvät ARAn verkkosivuilta www.ara.fi kohdasta Ohjeet ja lomakkeet kohdasta Lomakkeet.

Edellä mainitut lait ja asetukset löytyvät internetosoitteesta www.finlex.fi.

Tämän ohjeen luku 2 käsittelee lähinnä uusien energia-avustusten erityispiirteitä. Loppuosa ohjeista luvusta 3 alkaen koskee kaikkia energia-avustuksia.

2 KOHTEET, HAKIJAT, MYÖNTÄJÄ, AVUSTUKSEN SUURUUS JA AVUSTETTAVAT TOIMENPITEET

2.1 Avustukset uusiutuvaa energiaa käyttöön otettaessa (VNA 7b luku, 23 c – 23 e §)

Tämän avustuksen piiriin kuuluvien toimenpiteiden kohteina ovat kaikenlaiset ennestään ympärivuotisessa asuinkäytössä olevat asuinrakennukset (L 4 §). Kyseessä voi siten olla pien-, rivi- tai kerrostalo. Asuinrakennuksella tarkoitetaan tässä rakennusta, jossa asuinhuoneistoja ja niitä palvelevia tiloja on yli puolet huoneistojen yhteenlasketusta pinta-alasta. Tällöin avustettavat toimenpiteet voivat kohdistua asuinrakennuksen asuinhuoneistojen ja niitä palvelevien tilojen lisäksi myös asuinrakennukseen kuuluviin muihin tiloihin.

Avustuksen myöntäminen ruokakunnalle silloin, kun avustettavien toimenpiteiden kohteena on enintään kaksi asuntoa käsittävä pientalo, edellyttää sitä, että ruokakunta on ennen hakemista asunut ja asuu edelleenkin tässä talossa. Muissa tapauksissa avustettavien toimenpiteiden kohteena voi olla myös vuokratalo (L 5 § 3 mom.).

Avustuksen hakijana on asuinrakennuksen omistaja tai se, jolle rakennuksen kunnossapitovastuu on lain nojalla tai kirjallisella sopimuksella siirretty pysyvästi tai pitkäaikaisesti (L 8 §).

Hakemus tehdään lomakkeella ARA 37a/11 ja jätetään kunnalle.

Hakemukseen liitetään:

- pientalojen osalta (asuinrakennuksessa enintään kaksi asuntoa) tarjous tai muu selvitys tarvikkeiden ja töiden kustannuksista eriteltyinä, jos avustuksen hakijana on ruokakunta
- muut kunnan tarpeelliseksi harkitsemat selvitykset.

Avustusta VNA 18 §:ssä mainittuihin toimenpiteisiin haetaan eri hakulomakkeella (ohjeet luvussa 2.3). Samalla hakijalla tulee silloin olla kaksi eri hakemusta, jos kummankin avustuksen saannin edellytykset täyttyvät. Myös avustuspäätöksiä tehdään tällöin kaksi.

Muu hakemista koskeva ohjaus on luvussa 3.

Avustuksen myöntää kunta. Jos kohteen omistaa suoraan kunta tai kuntayhtymä, avustuksen myöntää ARA.

ARA suosittelee että korjauksesta on tehty sitova päätös ennen avustuksen myöntämistä.

Avustuksen suuruus on enintään 20 % hyväksyttävistä kustannuksista. Avustusprosentti saattaa olla pienempi esim. silloin, jos määräraha ei riitä täysimääräisen avustuksen myöntämiseen kaikille hyväksyttävillä hakemuksilla.

Jos energia-avustus myönnetään yritykselle, tuen kokonaismäärä hankkeelle ei saa ylittää 200 000 euroa kolmen vuoden ajanjaksolla. Tässä tarkoitettu käsite "yritys" ei laajenna avustuksensaajien piiriä. Siten esim. lämpöyhtiöt eivät voi olla avustuksensaajia, koska ne eivät omista ko. asuinrakennuksia.

Tuettavat kohteet ja toimenpiteet

Tuettavia kohteita ovat öljyllä tai suoralla taikka varaavalla sähkölämmityksellä lämmitetyt asuinrakennukset.

Avustusta ei voi myöntää ennen korjausavustuslain muutosten voimaantuloa (1.1.2011) työmaalla aloitettuihin toimenpiteisiin. Pääsääntö on, että toimenpiteet aloitetaan kunnan avustuspäätöksen jälkeen. Kunnat voivat laki- ja asetusmuutosten antamisen jälkeen antaa ennakoaloituslupia. Kunta hyväksyy tällöin ennakoaloitusluvan yhteydessä toimenpiteiden tarkoituksenmukaisuuden (L:n voimaantulosäännös ja L 4 §). Lupapäätöksessä on syytä mainita sekkin, ettei lupa sido kuntaa avustuksen myöntämiseen.

Avustuksella voidaan tukea öljy- tai sähkölämmityksen korvaamista pääasiallisesti uusiutuvaa energiaa hyödyntävällä päälämmitysjärjestelmällä:

- 1) maalämpöpumppujärjestelmän rakentaminen; järjestelmä hyödyntää maaperän, kallioperän tai pintavesistön lämpöä;
- 2) ilma-vesilämpöpumppujärjestelmän rakentaminen;
- 3) pelletti- tai muun puulämmitysjärjestelmän rakentaminen;
- 4) polttoainevaraston rakentaminen 3 kohdassa tarkoitettua lämmitysjärjestelmää varten;
- 5) yhdistelmälämmitysjärjestelmän rakentaminen; järjestelmä hyödyntää;
 - a) yhtä 1 - 3 kohdassa tarkoitettua lämmitystapaa ja yhtä tai useampaa lisälämmitystapaa;
 - b) useampaa 1 - 3 kohdassa tarkoitettua lämmitystapaa;
 - c) useampaa 1 - 3 kohdassa tarkoitettua lämmitystapaa ja yhtä tai useampaa lisälämmitystapaa.

Lämmitysjärjestelmän korvaamista ei tueta, jos rakennetaan lämmitysjärjestelmä korvaamaan kauko- tai aluelämmitystä (VNA 23e §).

Kauko- ja aluelämmitykseen liittymistä voidaan sitä vastoin tukea VNA 18 §:n mukaisesti muulla energia-avustuksella (ks. luku 2.3).

Tuki kohdistetaan siis uusiutuvaa energiaa käyttävälle em. päälämmitysjärjestelmälle. Tällä tarkoitetaan järjestelmää, jonka suunnitelmien mukainen lämmitysteho kattaa tehontarpeesta yli puolet. Tarvittaessa hakijan tulee kunnan pyynnöstä osoittaa uusiutuvaa energiaa hyödyntävän lämmitysjärjestelmän toimivuus päälämmitysjärjestelmänä.

Muiden kuin kohdissa 1 ja 2 mainittujen lämpöpumppujen investointikustannuksia ei tueta.

Varaavaa tulisijaa voidaan tukea päälämmitysjärjestelmänä silloin, kun se esim. toimii vesikiertoisena lämmitysjärjestelmän lämmöntuottajana. Erillistä varaajaa ei edellytetä puulämmitysjärjestelmissä.

Avustusta on tarkoitus myöntää myös vesikiertoisen patteriverkoston osuuteen kustannuksista, jos tällaista ei asuinrakennuksessa ennestään ole.

Lämpöpumppujen sekä pelletti- ja puulämmitysjärjestelmän kustannusten lisäksi voidaan yhdistelmä- eli hybridilämmitysjärjestelmissä tukea aurinkolämmön ja -sähkön tuotantolaitteiden käyttöönottoon liittyviä kustannuksia (VNA 23d §).

Lisälämmityksenä voidaan hyödyntää tarvittaessa muitakin lämmitysmuotoja. Näihin liittyviä investointikustannuksia ei tueta. Lämmitysenergian tarpeesta yli puolet on kuitenkin tuotettava uusiutuvalla energialla. Tämä mahdollistaa esim. poistoilmalämpöpumpun, ilma-ilmalämpöpumpun ja kiinteistökohtaisen tuulivoiman hyödyntämisen lisälämmitystapana samoin kuin muun polttoaineen kuten öljyn käyttämisen lisälämmitykseen, mutta ainoastaan aurinkolämmön ja -sähkön tuotantolaitteiden käyttöönotto voi kuulua avustuksen piiriin.

Myöskään ei tueta öljy- tai sähkölämmityksen parannus- ja uusimis-kustannuksia, niiden täydentämistä erilaisilla lisälämmitysjärjestelmillä eikä biomassan tai biokaasun käyttöönoton vaatimia investointeja.

Avustettavien toimenpiteiden tulee olla tarkoituksenmukaisia rakennuksen odotettavissa oleva asuinkäyttöaika ja asuinkäyttötarve huomioon ottaen (L 4 §).

Avustettavien kustannusten tulee olla kohtuulliset (L 4 §). Hyväksyttäviin kustannuksiin voivat kuulua sekä lämmön tuottoon että lämmön jakeluun tarkoitettujen laitteiden hankintakustannukset. Lisäksi avustettaviin kustannuksiin voivat kuulua kustannukset arviointi-, tutkimus-, laatimis-, suunnittelu-, rakennus-, asennus-, katselmus-, säätö-, mittaus- ja purkutöistä sekä töitten valvonnasta, ei kuitenkaan laskennallista kustannusta omasta työstä tai vastikkeetta tehdystä työstä (VNA 24 §).

Hyväksyttäviin kustannuksiin ei kuulu työn osuus kustannuksista, kun avustuksensaajaruokakunnalle myönnetään avustus enintään kaksi asuinhuoneistoa käsittävän rakennuksen lämmitystavan muuttamiseksi (L 7 §). Työn osuuteen voi saada kotitalousvähennyksen verotuksessa. Muille avustuksensaajille avustus myönnetään kokonaiskustannuksista, jotka sisältävät myös työn osuuden.

Avustus maksetaan avustettavan toimenpiteen toteutuneista kustannuksista myöntöprosentin mukaisena osuutena (L 7 §, ks. lähemmin luku 8). Avustuksen myöntämisen yleiset edellytykset on selostettu luvussa 6.1.

2.2 Pientalojen tarveharkintaiset energia-avustukset (L 2 § 1 mom. 6 kohta, 5 § 3 mom., 6 § 1 mom. 7 kohta, 7 § sekä VNA 23b §)

Tällä avustuksella tuetaan pientalossa tehtäviä toimenpiteitä energiatalouden parantamiseksi ja uusiutuvien energia-lähteiden käyttöönottamiseksi. Pientalolla tarkoitetaan enintään kaksi asuinhuoneistoa käsittävää ympärivuotisessa asuinkäytössä olevaa asuinrakennusta.

Työkustannusten osuuteen avustusta ei myönnetä. Niiden osalta hakija voi hakea verottajalta kotitalousvähennystä.

Tätä avustusta haetaan kunnalta ARAn lomakkeella ARA 36d/11.
Hakemukseen on liitettävä seuraavat selvitykset:

- tulojen osalta yli 65-vuotiaalta tai täyden kansaneläkkeen saavalta työkyvyttömyyseläkeläiseltä riittää verottajalta maksutta (VAL 31 § 2 mom. ja L 12 §) saatava selvitys ennakonpidätysperusteista ao. vuodelle. Muiden osalta työnantajan todistukset nykyisistä kuukausituloista ja/tai vastaavat todistukset eläketuloista ja tapaturmavms. korvauksista. Tulonselvityksien ja todistuksien tulee kohdistua hakijaruokakunnan nykyisiin bruttotuloihin. Kansaneläkelaitoksen maksamia etuuksia koskevat tiedot kunta saa suoraan kansaneläkelaitoksen paikallisesta toimistosta maksutta (VAL 31 § 2 mom. ja L 12 §). Kunnan käytössä olevasta verotuksen julkisia tietoja koskevasta luettelosta ei saa riittäviä tietoja
- ruokakunnan kaikkia jäseniä koskevat viimeisimmät verotuspäätökset. Kunta saa tarvittavat selvitykset verottajalta maksutta (VAL 31 § 2 mom. ja L 12 §)
- kiinteistöverolippu
- korjaussuunnitelmia ja –kustannuksia koskevat asiakirjat
- selvitys koko hankkeen kustannukset kattavasta rahoitussuunnitelmasta. Hakemuslomake on tältä osin täytettävä huolellisesti (mm. esitettävä erillinen todistus mahdollisesti tarvittavasta lainasta)
- muut kunnan tarpeelliseksi harkitsemat asiakirjat

Avustuksen hakijana ja saajana on ehdot täyttävä asunnon/kiinteistön omistajaruokakunta. Enintään kaksiasuntoisessa asunto-osakeyhtiötalossa tai paritalossa avustus voidaan myöntää asunnon omistajalle silloin, kun ko. omistajalla on korjaus- ja kunnossapitovastuu haettujen toimenpiteiden osalta. Asunto-osakeyhtiössä tämä edellyttää yhtiöjärjestyksessä määriteltyä vastuuta.

Avustuksen myöntäjä on kunta.

Avustuksen suuruus on enintään 25 % hyväksytyistä kustannuksista.

Myöntäminen

Pienituloisuusedellytys

Ruokakunta on pienituloinen, jos ruokakuntaan kuuluvien pysyvät tulot kuukaudessa (bruttokuukausitulot) eivät yhteenlaskettuina ylitä seuraavia tulo rajoja (VNA 23b ja 3 §):

Henkilöluku	1	2	3	4
Tulot (brutto), €/kk	1 355	2 260	3 020	3 845

Yli 4 henkilön ruokakunnissa tulojen enimmäismäärää korotetaan 875 €/lisähenkilö.

Tuloiksi ei lueta asumistukea, asumistukiasetuksen (949/1993) 1 §:ssä mainittuja tuloja eikä omaishoidon tuesta annetun lain (937/2005) 8 §:ssä tarkoitettua omaishoitoa koskevaan sopimukseen perustuvaa hoitopalkkiota (ks. lähemmin s. 11-12).

Varallisuuden määrälle ei tässä tukimuodossa ole asetettu rajoituksia.

Avustettavat toimenpiteet

Energiatehokkuuden parantaminen otetaan valtion vuoden 2011 talousarvion mukaan merkittäväällä painoarvolla huomioon myönnettäessä korjaus- ja terveyshaitta-avustuksia. Pientalon energia-avustuksen myöntäminen edellyttää jo tarkoituksensa vuoksi tämän huomioon ottamista.

Avustettavalta korjaukselta edellytetään, että sillä

- parannetaan energiataloutta tai
- otetaan lämmityksessä käyttöön uusiutuvaa energiaa.

Avustettavia toimenpiteitä ovat kunnan harkinnan mukaan mm. ulkovaipan korjaukset ja lämmitystapamuutokset.

Avustuksen myöntäminen ei edellytä energiakatselmusta tai muuta energiataarkastelua.

2.3 Muut energia-avustukset (L 2 § 1 mom. 6 kohta ja VNA 18-23 §)

Avustusta voidaan myöntää vain VNA 18 §:ssä mainituille toimenpiteille. Nämä toimenpiteet löytyvät VNA:n lisäksi hakulomakkeen (ARA 36b/11) sivulta 2. Hakemus jätetään kunnalle. Lomakkeen voi tulostaa ARAn verkkosivuilta www.ara.fi kohdasta Lomakkeet.

Avustuksen hakija ja saaja on asuinrakennuksen omistaja. Avustuksen myöntää kunta. Jos asuinrakennuksen omistaa kunta tai kuntayhtymä, avustuksen myöntää ARA.

Avustusta myönnetään pääsääntöisesti vähintään kolmiasuntoisten asuinrakennusten korjaamiseen. Jos rakennuksen omistaja on kunta, kuntayhtymä tai muu yhteisö (esim. asunto-osakeyhtiö), avustuksen piiriin kuuluvat myös 1-2 –asuntoiset asuinrakennukset. Vastuun avustettavien toimenpiteiden suorittamisesta on tällöin kuuluttava omistajayhteisölle.

Jos rakennuksen omistaa yksityinen henkilö, siinä on oltava vähintään kolme asuinhuoneistoa. Pientalon energiataloudelliseen korjaukseen yksityinen henkilö voi saada edellisessä luvussa selostetun tarveharkintaisen energia-avustuksen tai luvussa 2.1 selostetun avustuksen uusiutuvan energian käyttöönottoon, jos niiden edellytykset täyttyvät.

Hakemusasiakirjat ovat hakulomakkeen (ARA 36b/11) lisäksi vähintään seuraavat:

- korotettua avustusta haettaessa selvitys valtakunnalliseen energiasäästösopimukseen liittymisestä
- kulttuurihistoriallisesti tai rakennustaiteellisesti arvokkaiden rakennusten osalta julkisivupiirustukset ja muut kunnan tarpeelliseksi katsomat selvitykset
- muut kunnan tarpeelliseksi harkitsemat asiakirjat.

Hakijalle voidaan myöntää energia-avustuksia siten, ettei kolmen vuoden aikana myönnettyjen avustusten yhteismäärä ylitä 200 000 euron enimmäisrajaa.

ARA suosittelee, että omistajayhteisössä on korjauksesta tehty sitova päätös ennen avustuksen myöntämistä.

Avustettavien toimenpiteiden ei tarvitse perustua enää energiakatselmukseen tai muuhun hyväksyttävään energiataloudelliseen tarkasteluun (VNA 22 § on kumottu).

Rakennuksen ulkovaippa sekä ilmanvaihdon ja lämmitysverkoston perussäätö

Toteuttamalla lisäeristäminen rakenteen ulkopuolisena voidaan yleensä parhaiten välttää kosteusongelmien syntyminen rakenteissa. Rakenteen kosteustekninen toiminta on kuitenkin aina varmistettava asiantuntijan toimesta. Samoin on otettava huomioon käytettävän ratkaisun vaikutus paloturvallisuuteen. Asiaa käsitellään Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön julkaisemassa oppaassa "Kerrostalojen lisälämmöneristeen paloturvallisuus korjausrakentamisessa, Tekniikka opastaa 16".

Avustettavista toimenpiteistä erityisesti rakennuksen ulkovaipan ja ikkunoiden lämmöneristyskyvyn parantamisella saattaa olla vaikutusta myös rakennuksen ja julkisivujen ominaispiirteiden säilymiseen. Tämän vuoksi on tarpeellista toimenpiteitä suunniteltaessa ja toteutettaessa kiinnittää erityistä huomiota rakennusten kulttuurihistoriallisten ja rakennustaiteellisten arvojen säilyttämiseen. Kunnan viranomaisen tulee huolehtia siitä, että kulttuurihistoriallisesti tai rakennustaiteellisesti arvokkaiden rakennusten ominaispiirteet säilytetään. Sama koskee kaikkia rakennuksia rakennusaikakaudelle tyypillisten ratkaisujen ja materiaalien osalta.

Ikkunoiden vaihtamisen tai lisälasi- ja etuikkunoiden asentamisen yhteydessä ei saa huonontaa ulkovaipan ääneneristävyyttä. Jos rakennus sijaitsee melualueella (ulkomelutaso > 55 dB), on ikkunat syytä valita siten, että ne ovat myös ääneneristyskyvyltään riittävän hyvät. Ohjeita julkisivun rakennusosien ääneneristävyyden mitoittamiseksi on oppaassa "Rakennuksen julkisivun ääneneristävyyden mitoittaminen", Ympäristöopas 108. Ikkunoiden sekä etuikkunoiden ja lisälasi-riittävä ääneneristävyys on kuitenkin aina varmistettava asiantuntijan toimesta.

Rakennuksen ulkoseiniin tai ikkunoihin kohdistuvien avustettavien toimenpiteiden yhteydessä edellytetään tehtäväksi ilmanvaihdon perussäätö. Tällä toimenpiteellä halutaan varmistaa, että rakennuksen ilmanvaihto toimii ulkovaippakorjausten jälkeen vähintään korjaustilannetta edeltävällä laatutasolla. Ilmanvaihdon toimivuudesta on varmistuttava kaikissa rakennuksissa riippumatta siitä, onko kyseessä painovoimainen vai koneellinen poistoilmanvaihto. Esimerkiksi painovoimaisen ilmanvaihdon talossa voidaan perussäätönä pitää toimenpiteitä, jolla tarkistetaan, että korvausilmalle on järjestetty tuloreitit, ilmanvaihtoventtiilit ovat auki ja toimintakunnossa sekä ilmanvaihtohormit ovat tiiviit.

Lämmitysverkoston perussäätöä edellytetään avustettavien ulkovaippaan kohdistuvien korjaustoimenpiteiden (lukuun ottamatta yläpohjan lisälämmöneristystä) ja ilmanvaihdon lämmöntalteenoton rakentamisen jälkeen. Perussäätövaatimus koskee vesikiertoisia lämmitysjärjestelmiä. Lämmitysverkoston perussäätö on tarpeen, vaikka vain yksi rakennuksen julkisivu lisäeristettäisiin tai sen ikkunat uusittaisiin. Jos rakennuksen useamman julkisivun korjaukset on vaiheistettu kohtuullisessa aikajaksossa tehtäväksi, tehdään perussäätö vasta kaikkien korjausten jälkeen.

3 AVUSTUSTEN HAKEMINEN

Vuonna 2011 noudatetaan energia-avustusten osalta samaa valtakunnallista hakumenettelyä kuin korjausavustusten osalta. Viimeksi mainittujen osalta ks. ARA:n ohje korjausavustusten hakemiseen, myöntämiseen ja maksamiseen 2011. **Hakuaika päättyy 8.4.2011.**

Kunnan tulee huolehtia tiedotustoiminnan järjestämisestä omalla alueellaan niin, että myös energia-avustuksen saamiseen kelpoiset hakijat voivat saada tietoonsa tarvittavat energia-avustusten hakemista ja myöntämistä koskevat seikat.

Hakemus jätetään kunnan ilmoittamalle viranomaiselle. Hakulomakkeet ja niihin liitettävät selvitykset on selostettu kunkin tukimuodon osalta luvuissa 2.1–2.3.

ARA ja ympäristöministeriö katsovat, ettei kuntien ole perusteltua periä korvausta avustusten hallintomenettelyyn liittyvistä tehtävistä, esim. päätöksenteosta ja maksatuksen kannalta välttämättömistä tarkastuksista. Sen sijaan, mikäli kunta tarjoaa hakijalle erityispalveluja, esim. suunnittelua ja työnvalvontaa, kunta voi hakijan kanssa tehdyn sopimuksen perusteella periä kohtuullisen korvauksen näistä palveluista.

Kunnat tai kuntayhtymät hakevat avustusta suorassa omistuksessaan olevien kohteiden korjauksiin ARA:ta. Niille yhteisöille, joissa kunnilla on määräysvalta, kunnat myöntävät avustukset itse (L 9 §).

4 KUNNAN MÄÄRÄRAHAOSUUDEN HAKEMINEN JA OSOITTAMINEN

ARA toimittaa kunnille maaliskuussa yleiskirjeen ja sen liitteenä lomakkeen (ARA 34/11), joka löytyy myös ARAn verkkosivuilta www.ara.fi kohdasta Lomakkeet. Tällä lomakkeella kunnat hakevat määrärahaosuuksia kaikkien kunnan myönnettävien korjaus- ja energia-avustusten osalta. Tämä haku perustuu vireille pantuihin hakemuksiin, jotta määrärahaesitykset olisivat mahdollisimman tarkat ja todellisen määrärahatarpeen mukaiset. Tämän vuoksi ja jotta määrärahaosuudet voitaisiin osoittaa ARAsta kunnille sekä avustuspäätökset kunnissa tehdä mahdollisimman nopeasti, kuntien on syytä jo hakemusten jättämisen yhteydessä tarkistaa avustuksen myöntämisen edellytykset ja jättää pois määrärahaesityksestään myöntöedellytykset täyttämättömät hakijat sekä määrittellä avustusten määrät määrärahaesitystä varten mahdollisimman oikein.

ARA määrittelee yllä mainitussa yleiskirjeessään määräajan, johon mennessä määrärahaesitysten on oltava ARAssa sekä osoittaa määrärahaosuudet kunnille normaalisti kesäkuun alussa sen jälkeen, kun ARAn johtokunta on hyväksynyt jaon yleisperiaatteet.

5 AVUSTUKSEN MYÖNTÄMINEN

5.1 Yleiset edellytykset

Energia-avustukset myönnetään täysinä euroina.

Energia-avustusten yleisistä myöntämisedellytyksistä on säännöksiä laissa sekä valtioneuvoston asetuksessa. Näitä ja avustusten erityisiä myöntämisedellytyksiä on selvitetty lähemmin luvussa 2 kunkin avustusmuodon kohdalla.

Yleiset myöntämisedellytykset ovat samat kuin korjausavustuksissakin. Ne on esitetty seuraavassa luettelomaisesti:

- Kunnalla on käytettävissä avustusmäärärahaa ko. tarkoitukseen (L 1 ja 3 §).
- Kohde on ympärivuotisessa asuinkäytössä oleva asunto tai asuinrakennus (L 4 § 1 mom.). Kohde ei siten voi olla sellainen, jota vasta saatetaan ympärivuotiseen asumiseen soveltuvaksi.
- Avustuksensaaja on ko. rakennuksen tai asunnon omistaja tai se, jolle korjaus- ja kunnossapitovastuu on lailla tai kirjallisella sopimuksella siirretty pysyvästi tai pitkäaikaisesti (L 8 § 1 mom.).
- Kunnat, kuntayhtymät sekä yhteisöt, joissa kunnilla on määräysvalta, voivat saada energia-avustuksen (L 8 § 3 mom. ja VNA 7 ja 7b luku).
- Avustettavat toimenpiteet ovat, ottaen huomioon rakennuksen asuinkäyttötarve ja asuinkäyttöaika, tarkoituksenmukaiset, energiataloudellisesti perustellut sekä kustannuksiltaan kohtuulliset (L 4 § 1 mom.). Avustus maksetaan avustettavan toimenpiteen toteutuneiden kustannusten perusteella (L 7 § 1 mom.)

- Korjattaessa asuntoa/asuinrakennusta voidaan periaatteessa hyväksyttäviin kustannuksiin sisällyttää korjaustöiden edellyttämien rakennustarvikkeiden ja rakennukseen kiinteästi asennettavien laitteiden hankintakustannukset, vesi-, viemäri-, sähkö- ja kaukolämpöön liittymismaksu sekä kustannukset arviointi-, tutkimus-, laatu-, suunnittelu-, rakennus-, asennus-, katselmus-, säätö-, mittaus- ja purkutöistä sekä töitten valvonnasta, ei kuitenkaan laskennallista kustannusta omasta työstä eikä kustannusta vastikkeetta tehdystä työstä (VNA 24 §). Tätä yleissäännöstä rajoittavat luvussa 2 selostetut kutakin tukimuotoa koskevat erityissäännökset esim. avustettavien toimenpiteiden osalta.
- Samaan toimenpiteeseen ei voida myöntää useampia korjaus- tai energia-avustuksia, ellei kyseessä ole saman korjaustoimenpiteen eri vaiheitten avustaminen erikseen (L 4 § 3 mom.). Tällä tarkoitetaan sitä, että suunnitteluun, kuntoarvion laadintaan ja kuntotutkimuksen suorittamiseen myönnetty avustus ei ole esteenä myönnettäessä avustusta varsinaisiin korjaustoimenpiteisiin.
- Avustusta myönnetään vain sellaisiin toimenpiteisiin, joiden rahoittamiseksi hakijalla ei ole oikeutta saada muuta julkista tukea. Siltä osin kuin avustuksen hakijalla on oikeus saada hyväksyttävistä kustannuksista hyvitystä vakuutus- tai muun sopimuksen perusteella, lain nojalla tai muulla vastaavalla perusteella taikka yksityishenkilön kyseessä ollessa kustannukset tai osa niistä kuuluvat asunto-osakeyhtiölain (809/1991) tai yhtiöjärjestyksen nojalla asunto-osakeyhtiön maksettaviksi, ei avustusta myönnetä (L 10 §).

Tässä tarkoitettu hyvitys voi olla em. säännöksen mukaan mikä tahansa korvaus, jolla katetaan tai voidaan kattaa korjauskustannuksia (esim. vakuutus- ja vahingonkorvaus). Vastaavaa menettelyä sovelletaan myös Raha-automaattiyhdistyksen avustuksiin sekä Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen myöntämiin investointiavustuksiin.

- Ko. toimenpiteitä ei ole aloitettu ennen kuin avustuspäätös on annettu tai toimenpiteiden tarkoituksenmukaisuus on hyväksytty (kohteelle annettu aloituslupa), ellei avustuksen myöntäjä erityisestä syystä toisin päättä (L 4 § 2 mom). Tällainen päätökseen vaikuttava erityinen syy voi olla esim. toimenpiteen kiireellisyys ja välttämättömyys.

5.2 Avustuspäätös

Valtion talousarvion perusteella myönnetty energia-avustus on maksatuskelpoinen myöntövuoden ja kaksi seuraavaa vuotta. Siirtomäärärahan luonne edellyttää, että ARA on maksanut suorituksen kunnalle ennen viimeisen voimassaolovuoden loppumista.

Avustuspäätöksestä tulee ilmetä:

- saaja (VAL 11 §)
- käyttötarkoitus eli avustettavat toimenpiteet (VAL 11 §)

- hankkeen hyväksyttävät kustannukset (VAL 11 §)
- valtionavustuksen maksuperuste (myöntöprosentti) ja enimmäismäärä euroina (VAL 11 §)
- tieto valtionavustuksen voimassaoloajasta (Valtion talousarvio 2011; siirtomääräraha, maksatuskelpoinen myöntövuoden ja 2 seuraavaa vuotta). Päätöksen voimassaoloaika tulisi rajata päättyväksi syyskuun lopussa 2013, jolloin varmistetaan, että maksatus ehditään hoitaa ajoissa silloinkin, kun joitain ongelmia tulee esiin maksatusvaiheessa
- kuittiperusteinen maksatus (VNA 25 §). Päätöksessä on todettava myös maksuerät.
- sanktiot mahdollisten virheellisten tai puutteellisten tietojen tai avustuksen väärinkäytön johdosta (VAL 21 §)
- tiedot muutoksenhakumenettelystä (VAL 34 §)
- se, että kunnan viranomaisen tekee korjauksen kohteena olevissa tiloissa alkutarkastuksen, välitarkastuksia ja korjaustöiden valmistuttua lopputarkastuksen, sekä peruste tarkastusten suorittamiselle (esim. asumisen edistäminen, asumisterveys, L 13 §).

ARA on laatinut kuntien avuksi energia-avustusten myöntämistä varten kolme päätösmallia: ARA 36e/11 (mm. tarveharkintainen pientalon energia-avustus), ARA 37e, (energia-avustuksen myöntäminen, toimenpiteet koskevat uusiutuvan energian käyttöönottoa) sekä ARA 37f (energia-avustuksen myöntämien, toimenpiteet eivät koske uusiutuvan energian käyttöönottoa). Ne löytyvät ARAn verkkosivuilta www.ara.fi kohdasta Lomakkeet.

5.3 Kunnan määrärahaosuuden käyttö

Kunnilla on mahdollisuus myöntää energia-avustuksia vuoden 2011 aikana energia-avustuksia vain kunnalle osoitetusta vuoden 2011 määrärahasta. Avustuksia ei tästä määrärahasta voi myöntää enää vuoden 2012 puolella.

Kunta vastaa valtionapuviranomaisena siitä, ettei se avustuspäätöksillään ylitä saamaansa määrärahaosuutta esim. ennakoiden tulevien vuosien peruuntumisia.

ARA on laatinut verkkosivuilleen kuntien avuksi määrärahan maksatusseurantaa varten kunnittaisen tiedoston, jota päivitetään n. kahden viikon välein. Linkki tähän tiedostoon löytyy osoitteesta www.ara.fi kohdan Avustukset alakohdasta Korjaus- ja energia-avustukset, hissiavustukset (oikeassa laidassa kohdan Muualla palvelussamme alla otsikolla Kunnille osoitettujen korjaus- ja energia-avustusten määrärahojen käyttöä koskevat tiedot).

6 MUUTOKSENHAKU

Kunnan tekemään päätökseen voidaan hakea valtionavustuslain 34 §:n perusteella oikaisua 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta. Päätökseen tulee liittää asianmukainen oikaisuvaatimusosoitus.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallintolainkäyttölain mukaisesti ao. hallinto-oikeudelta. Mainittuun päätökseen tulee liittää asianmukainen valitusosoitus.

7 AVUSTUKSEN MAKSAMINEN

Kunta tilaa tarvittavan määrärahan lomakkeella ARA 38/11, johon liitetään mukaan rakennusvaihetodistus tai -todistukset (lomake ARA 50/11). Rahatilaus tehdään yhdessä erässä sen jälkeen, kun korjaustoimenpide on suoritettu ja kunta on kuittien perusteella hyväksynyt toteutuneet kustannukset.

Rahatilaukset rakennusvaihetodistuksineen lähetetään verkkolaskuina valtionhallinnon verkko-operaattorina toimivan Itella Information Oy:n kautta. Verkkolaskuosoitteet ovat:

Virasto: Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus

Verkkolaskuosoite /
OVT- tunnus: 003709483205

Y-tunnus: 0948320-5

Itella Information Oy:n välittäjä-tunnus on 003710948874.
Itellan yhteyshenkilötiedot: puh. 020 538 8500, helpdesk@itella.com.

Jos rahatilaukset rakennusvaihetodistuksineen eivät vielä voi lähteä verkkolaskuina, ne lähetetään alla olevaan palveluntuottajan osoitteeseen, jossa huolehditaan niiden muuttamisesta sähköiseen muotoon:

Viraston nimi: Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus

Osoite: PL 96644
Laskut

Rahantilauslomake (ARA 38/11) löytyy ARAn verkkosivuilta www.ara.fi kohdasta "lomakkeet". Rahatilaukseen tulee liittää kustakin kohteesta kunnan viran- tai toimenhaltijan antama rakennusvaihetodistus (ARA 50/11, löytyy samasta kohdasta). Vastaavasti kuntien, jotka toimittavat maksatusta koskevat tiedot tietokoneistoilla, tulee varmistaa, että kaikki vaadittavat tiedot sisältyvät rahatilaukseen.

Suoraan virastoon tai palvelukeskukseen tulevat rahatilaukset palautetaan kuntaan.

Lisätietoja verkkolaskujen vastaanotosta ja skannauspalvelusta antavat tarvittaessa Valtiokonttorin palvelukeskuksen palveluesimies Minna Lukanniemi, puh. 050 373 9195, sähköposti: minna.lukanniemi@valtiokonttori.fi ja maksuliikeasiantuntija Pauliina Koistinen, puh. 09 7725 9257, sähköposti: pauliina.koistinen@valtiokonttori.fi.

Kunnan on rahatilauslomakkeeseen merkittävä huolellisesti peruuntuvien määrärahojen suuruus avustuskohteen tultua loppuun maksetuksi. Peruuntuvat määrärahat huomioidaan kunnan kyseisen vuoden määrärahaosuudessa lukuun ottamatta kuluvan kalenterivuoden määrärahoja, joihin kunnalla on edelleen käyttöoikeus.

Avustus maksetaan täysinä euroina.

Täyttyessään rakennusvaihetodistusta tulee kunnan kirjata todistukseen huolellisesti tiedot kaikista korjaustoimenpiteistä, valmiusastetta osoittava prosenttitieto, tieto hyväksytystä kustannusarviosta, myönnetystä avustuksesta, toteutuneet kustannukset kuittien perusteella sekä tarkistettu avustus.

Avustus maksetaan hankkeen toteutuneista kustannuksista avustuspäätöksessä määritellyn myöntöprosentin ja valmiusasteen perusteella.

Vuonna 2011 myönnetyt avustukset on maksettava viimeistään vuonna 2013. Tästä sekä siitä, mihin mennessä avustettavat toimenpiteet on saatettava loppuun, jotta kunnan rahatilaus olisi ohjeiden mukaisesti ajoissa ARAssa, kuntia kehoitetaan muistuttamaan ko. vuoden avustuksensaajia (ks. ARAn päätösmallit).

8 VALVONTA

Avustusjärjestelmiin sisältyvästä avustuksensaajiin kohdistuvasta valvonnasta säädetään valtionavustuslain 4 luvussa. Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukseen kuntiin kohdistuvasta valvonnasta säädetään asuntojen korjaus-, energia- ja terveyshaitta-avustuksista annetun lain 14 ja 15 §:ssä.

8.1 Kuntien suorittama valvonta

Kuntien tulee valvoa sekä avustusvarojen käyttöä että käyttörajoitusten noudattamista.

Avustusvarojen käytön valvonta toteutuu paikalla tehtävien tarkastusten sekä kuittimenettelyn kautta.

Kunnan on määrättävä avustuksen maksaminen lopetettavaksi sekä maksettu avustus kokonaan tai osittain ARAlle palautettavaksi esim. silloin, kun kunta havaitsee, että hakija on antanut virheellisiä tai olennaisesti puutteellisia tietoja tai käyttänyt rahat muuhun tarkoitukseen (VAL 21 §).

Kunnan harkinnanvaraisesta takaisinperinnästä on säännökset valtionavustuslain 22 §:ssä.

Perittäväälle avustumäärälle tulee avustuksen saajan tai hänen edunsaajansa maksaa korkoa valtionavustuslain 24 – 26 §:n mukaisesti, mikäli kunta ei vapauta perinnän kohdetta osittain tai kokonaan maksettavista koroista.

Takaisinmaksettava summa maksetaan kunnalle, joka tilittää sen välittömästi edelleen ARAlle.

8.2 ARAn suorittama valvonta

ARA valvoo kuntien menettelyä avustuksen myöntämisessä ja avustukseen liittyvissä asioissa asuntojen korjaus-, energia- ja terveystaitta-avustuksista annetun lain 14 §:n nojalla. ARAlla on oikeus saada valvontaa varten tarpeelliset asiakirjat, tiedot ja selvitykset. Valvontaa suoritetaan mm. avustusten maksatuksen yhteydessä sekä erillisillä tarkastuskäynneillä.

Mikäli valvonnan yhteydessä havaitaan kunnan tekemiä, muita kuin vähäisiä virheitä tai laiminlyöntejä, voi ARA jättää kunnan myöntämän avustuksen kokonaan tai osittain maksamatta tai periä kunnalta kokonaan tai osittain takaisin kunnan myöntämän avustumäärän (L 15 §).

Kunnan tulee huomioida, että perittävä avustumäärä tai avustuksen maksamatta jättäminen ei synnytä kunnalle oikeutta periä myönnettyä avustusta takaisin avustuksensaajalta tai jättää myönnettyä avustusta maksamatta avustuksensaajalle, mikäli tämä on toiminut vilpittömästi.

Perusteettomasti myönnetyn avustuksen kyseessä ollessa, tulee kunnan maksaa perittäväälle summalle korkoa asuntojen korjaus- ja energia-avustuksista annetun lain 15 §:n säännösten mukaisesti, ellei Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus vapauta kuntaa kokonaan tai osittain koronmaksuvelvollisuudesta.

9 AVUSTUSMÄÄRÄRAHOJEN PALAUTUS

Mikäli kunta joutuu palauttamaan avustumäärärahoja joko virheellisen suorituksen, takaisinperinnän tai muun syyn johdosta, palautetaan määrärahaosuus Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen tuloilille Sampo Pankki Oyj 800019-49702 tai Nordea Pankki Oyj 166030-111826 tai OKO-Osuuspankkien-Keskus-Pankki Oyj 500001-20378541.

Kunnan tulee samanaikaisesti toimittaa Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukselle vapaamuotoinen selvitys siitä, kenelle myönnetystä avustuksesta on kysymys, palautuksen perusteet (esim. perintätapauksissa perinnän syy, alkuperäisen, myönnetyn avustuksen määrä, määrärahavuosi, peritty osuus yms.) sekä palautettavan määrärahan suuruus.

10 VUODEN 2011 ENERGIA-AVUSTUSMÄÄRÄRAHOJEN KÄYTÖSTÄ TEHTÄVÄ TILITYS

Kunnan on tehtävä ARAlle tilitys sähköisellä menettelyllä käyttämistään vuoden 2011 avustusmäärärahoista vuoden 2012 alussa. Tilitys tehdään ARAn lomakkeella. Menettelystä tullaan antamaan tarkemmat ohjeet erikseen.